

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

คณิตศาสตร์ ป. 2

เล่ม 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คณะผู้เขียน

สุระ ดามาพงษ์

คณะบรรณาธิการ

เจริญชัย เอื้อสกุลเกียรติ

- ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด *Backward Design* ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสารนาธร เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

คณิตศาสตร์ ป. 2

เล่ม 2

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คณะผู้เขียน

สุระ ดามาพงษ์

คณะบรรณาธิการ

เจริญชัย เอื้อสกุลเกียรติ

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ISBN 978-974-18-5828-6

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

31/1-2 ถนนมหาไชย เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 Fax 02 225 6556 • 02 225 6557

email: info@wpp.co.th

นายเรียงชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ ป. 1-ป. 6 (ชั้นละ 1 เล่ม) ตัวชี้วัดปี ตามหลักสูตรแกนกลางฯ 2551

• หนังสือเรียน (ศร. อนุญาต) • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD)

- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย เล่ม 1-2 ป. 1-6 ..... สุระ ดามาพงษ์ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) คณิตศาสตร์ เล่ม 1-2 ป. 1-6 ..... ประทุมพร ศรีวัฒนกุล และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) วิทยาศาสตร์ ป. 1-6 ..... ดร.บัญชา แสนทวี และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 1-6 ..... สุเทพ-พิชญ์ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) สุขศึกษาและพลศึกษา ป. 1-6 ..... ศศ.เชาวลิต ภูมิภาค และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ศิลปะ ป. 1-6 ..... ทวีศักดิ์ จรุงกิจ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) การงานอาชีพและเทคโนโลยี ป. 1-6 ..... อรุณี ลิ้มศิริ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) เทคโนโลยีสารสนเทศ ป. 1-6 ..... ดร.ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) -ชีวิต Tops ป. 1-6 ..... Rebecca York Hanlon และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) -ชีวิต Gogo Loves English ป. 1-6 ..... Stanton Procter และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) -ชีวิต BINGO! ป. 1-6 ..... Ken Methold และคณะ

สื่อการเรียนรู้-ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาอังกฤษ ป. 1-6 ..... ดร.ประไพพรรณ เอมชู และคณะ
สื่อการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ หลักการใช้ภาษาไทย ป. 1-6 ..... สุระ ดามาพงษ์ และคณะ
สื่อการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ เศรษฐกิจพอเพียง ป. 1-6 ..... พิชญ์ เพชรพชรกุล และคณะ
สื่อการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ คุณธรรมนำความรู้ ป. 1-6 ..... สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6 ..... ดร.อำนาจ ช่างเรือน และคณะ
กิจกรรม ยุวกาชาด ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6 ..... ดร.อำนาจ ช่างเรือน และคณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ป. 1-6 ชุดนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ **โดยยึดแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ (Backward Design) ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (child centered) ตามหลักการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูผู้สอนมีหน้าที่เฝ้าอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ชุดนี้ได้จัดทำตรงหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ คือ สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ สาระที่ 2 การวัด สาระที่ 3 เรขาคณิต สาระที่ 4 พีชคณิต สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แนวทางการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ครอบคลุมองค์ประกอบของคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และสัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้ สมบูรณ์แบบ

2) แนวคิดผังการออกแบบการเรียนรู้แบบ Backward Design (BwD)

3) เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้ สมบูรณ์แบบ และหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ชุดนี้ได้เสนอตัวอย่างเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ตอนที่ 1 แนวทางการจัดแผนการจัดการเรียนรู้	1
✧ 1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้	2
✧ 2. การออกแบบการเรียนรู้แบบ Backward Design (BwD)	3
✧ 3. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอน–การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์	18
✧ 4. ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี	21
✧ 5. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ป.2	22
ตอนที่ 2 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้	24
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เงิน	25
■ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน	26
■ ผังการออกแบบการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	27
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 36 เงินเหรียญและธนบัตร	30
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 37 การแลกเงิน	36
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 38 การบอก การเขียน และการอ่านจำนวนเงิน	41
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 39 การให้เงินพอดีกับราคาสินค้าและเงินทอน	46
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 40 โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับเงิน	52
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 การหาร	58
■ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน	59
■ ผังการออกแบบการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	60
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 41 การนับลดครั้งละเท่า ๆ กัน	63
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 42 การนับลดและการลบ	69
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 43 การลบและการหาร	74
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 44 ความสัมพันธ์ของการคูณและการหาร	79
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 45 การหารลงตัวและการหารที่เหลือเศษ	85
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 46 โจทย์ปัญหาการหาร	90
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การตวง	96
■ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน	97
■ ผังการออกแบบการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	98
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 47 การตวงสิ่งของต่าง ๆ เป็นลิตร	101

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 48	การเปรียบเทียบปริมาตรในหน่วยเดียวกัน	107
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 49	ความจุเป็นลิตร	113
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 50	การเปรียบเทียบความจุในหน่วยเดียวกัน	118
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 51	โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับการตวง	123
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 รูปเรขาคณิต		129
■	ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน	130
■	ผังการออกแบบการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 10	131
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 52	รูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม และรูปวงรี	134
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 53	การเขียนรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม และรูปวงรี โดยใช้แบบรูป	140
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 54	ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม และทรงกระบอก	146
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 55	รูปเรขาคณิต และรูปทรงเรขาคณิต	151
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 แบบรูปและความสัมพันธ์		157
■	ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน	158
■	ผังการออกแบบการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 11	159
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 56	แบบรูปของจำนวน	162
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 57	แบบรูปเรขาคณิตที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะของรูปร่าง ขนาด สี	167
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 58	แบบรูปอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะของรูปร่าง ขนาด สี	172
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 การบวก ลบ คูณ หารระคน		178
■	ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน	179
■	ผังการออกแบบการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 12	180
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 59	การบวก ลบ คูณ หารระคน	183
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 60	โจทย์การบวก ลบ คูณ หารระคน	189
ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์		195
✧ ตอนที่ 3.1	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	196
✧ ตอนที่ 3.2	แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	201
✧ ตอนที่ 3.3	ตัวอย่างแบบทดสอบปลายปี	212
✧ ตอนที่ 3.4	ตัวอย่างแบบประเมินต่าง ๆ พร้อมเกณฑ์ (Rubrics)	216

✧ ตอนที่ 3.5 แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)	221
✧ ตอนที่ 3.6 ตัวอย่างแบบประเมินแฟ้มสะสมผลงาน	225